

Fjármál sveitarfélaga

SIGURÐUR Á. SNÆVARR, SVIÐSSTJÓRI HAG- OG UPPLÝSINGASVIÐS
SAMBANDSINS

Þjóðhagsráð 3. nóvember 2022

Sveitarfélög eru:

40% samneyslu

29% opinberra útgjalda

55% opinberra starfsmanna (A-hluti)

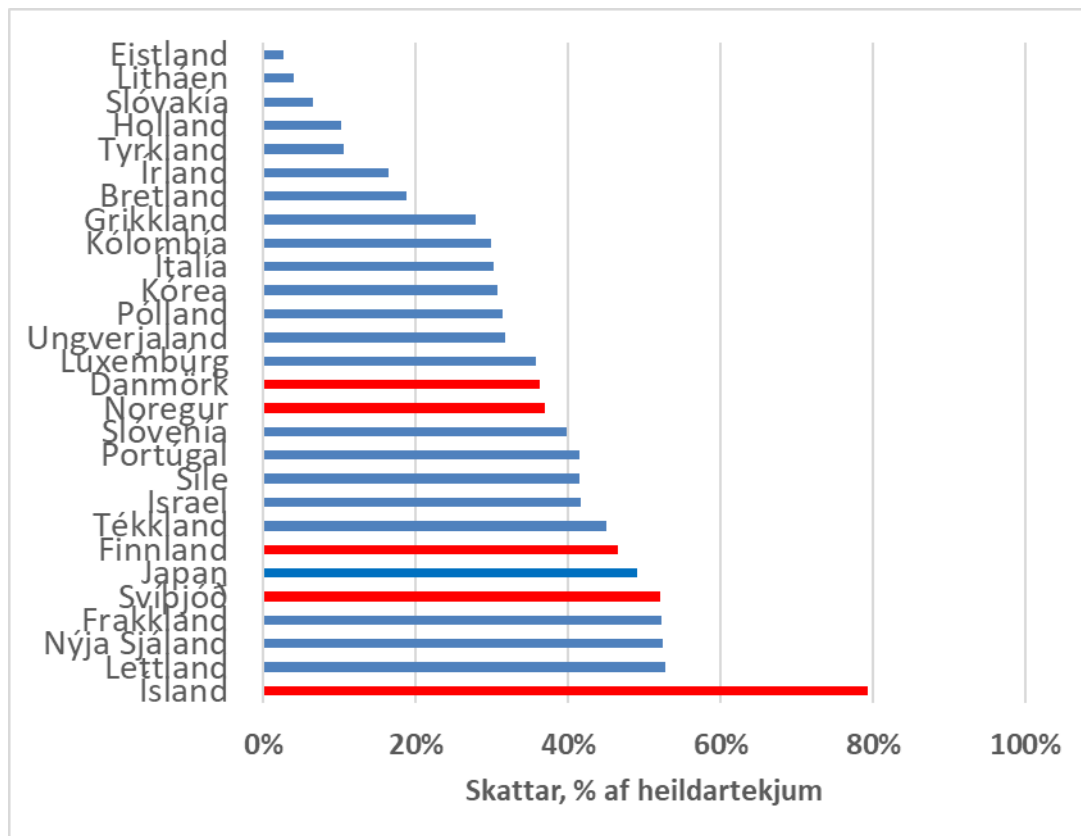
12% opinberra skulda

40% fjárfestinga hins opinbera

Íslensk sveitarfélög eru einstök

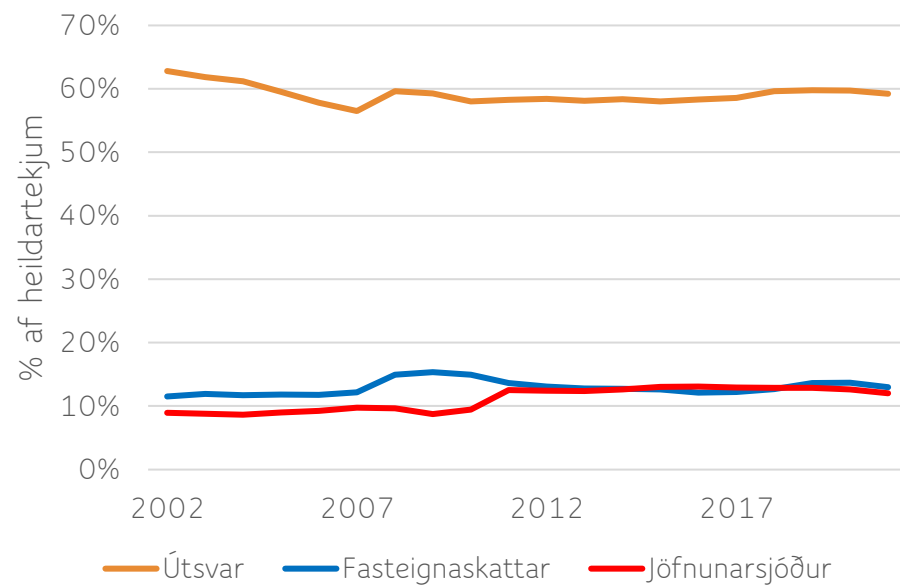

- Fámenn
  - Miðtala Íslands: 1.195 íbúar
  - Miðtala Danmörku: 41 þús. íbúar
- Reiða sig í meira mæli en annars staðar á staðbundna skattstofna.
- Framlög ríkisins tiltölulega lítil
- Starfa í sveiflukenndu hagkerfi.

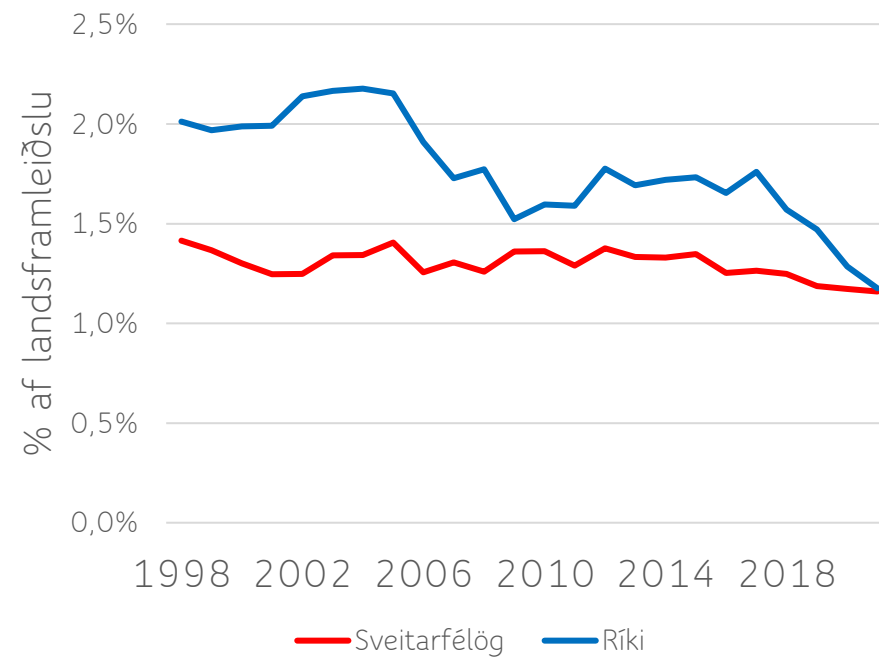

Þróun tekjustofna

Skattar og framlög jöfnunarsjóðs

Þjónustutekjur

Vannýttir tekjustofnar

Fasteignaskattar

- Hámark fasteignaskatts íbúðarhúsnæða: 0,5% af f-mati
  - Meðaltal sveitarfélaga: 0,244%.

Fullnýting eykur tekjur sveitarfélaga um **31,6 ma.kr ****

Útsvar

- Hámark útsvars: 14,52%,
  - Meðaltal sveitarfélaga: 14,45%

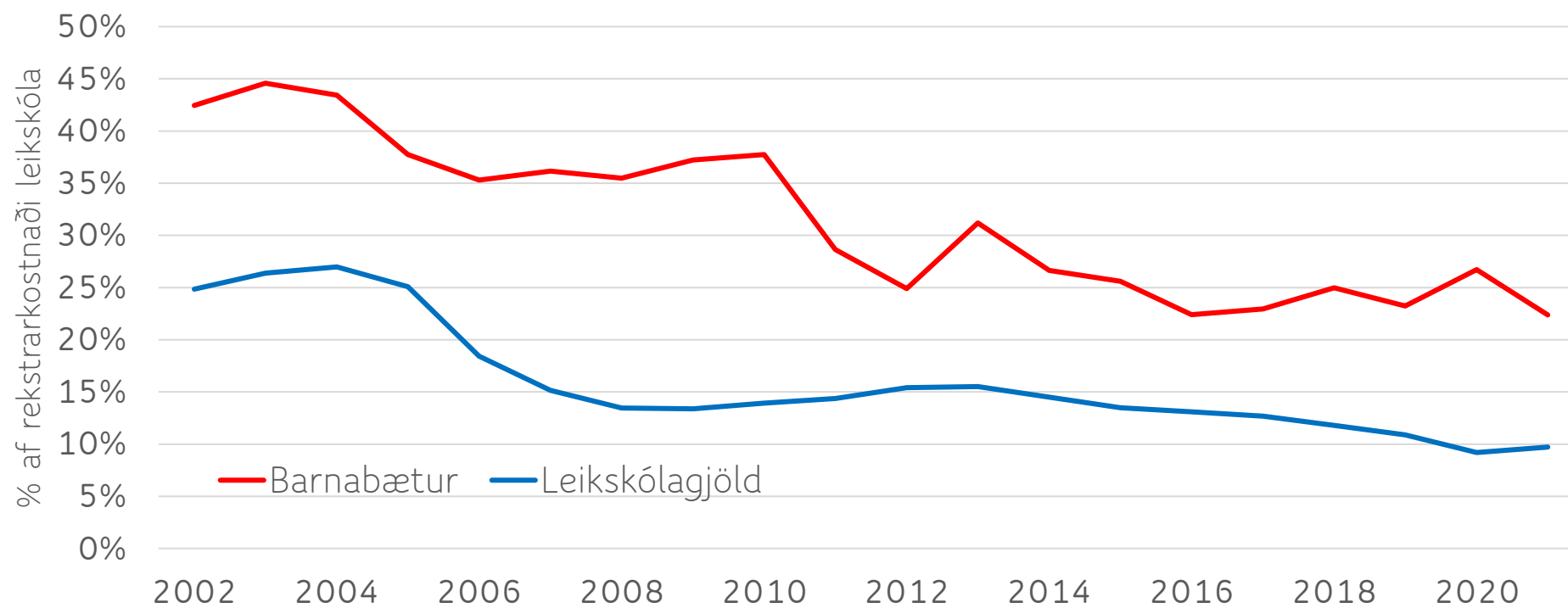
Fullnýting eykur tekjur sveitarfélaga um **1,4 ma.kr.**

** Nær allt á höfuðborgarsvæðinu (25,6 ma.kr.)

Leikskólagjöld og barnabætur hafa lækkað

Yfirfærsla verkefna og fjármögnun

1996 - Grunnskóli

Fjármögnun með hækkun útsvars að hluta í gegnum jöfnunarsjóð.

Umframkostnaður sveitarfélaga:

1,4% af útsvarsstofni 2020

Yfirfærsla verkefna og fjármögnun

2011 - Málefni fatlaðs fólks.

Fjármögnun með hækkun útsvars, að hluta í gegnum jöfnunarsjóð.

Umframkostnaður sveitarfélaga (2020):

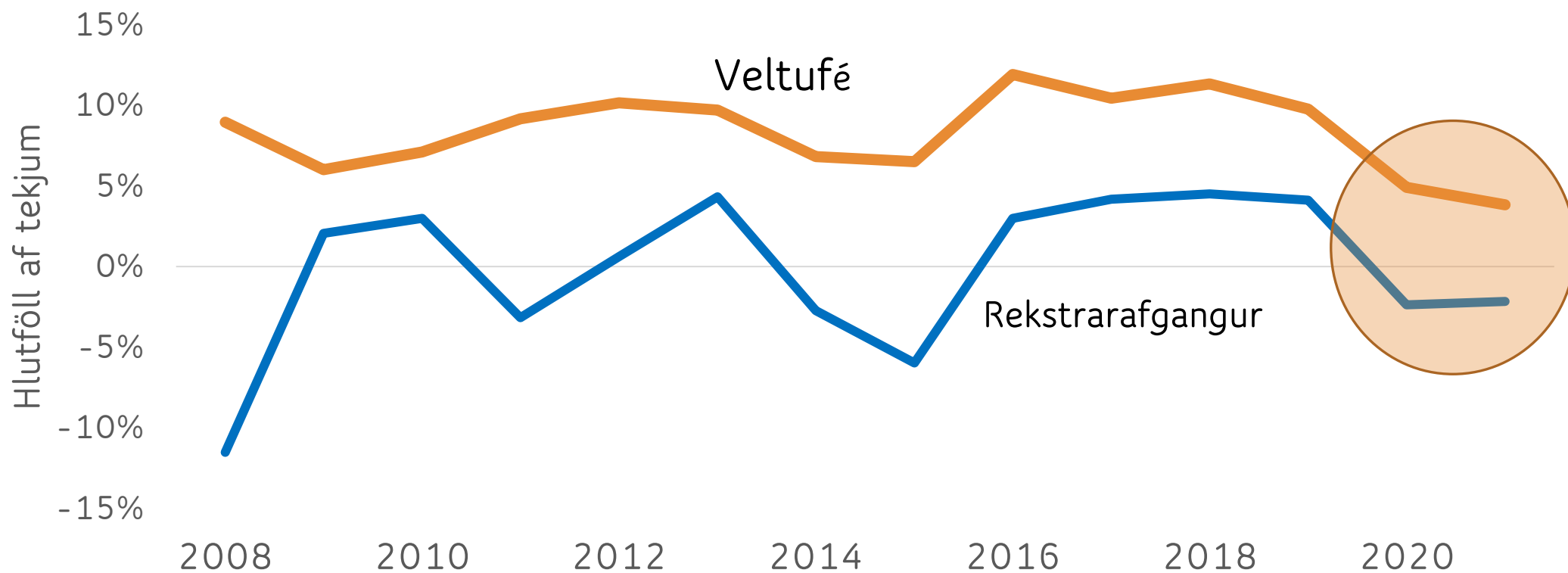
0,47% af útsvarsstofni

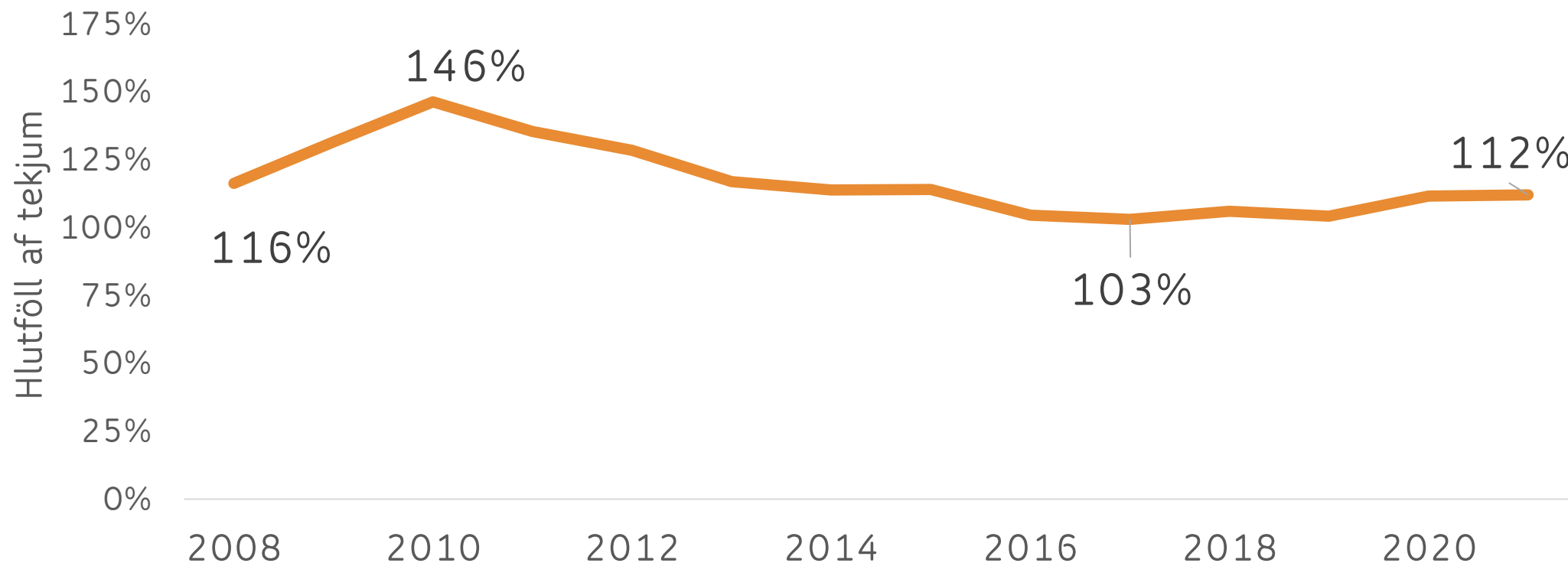

Afkoma A-hluta sveitarfélaga

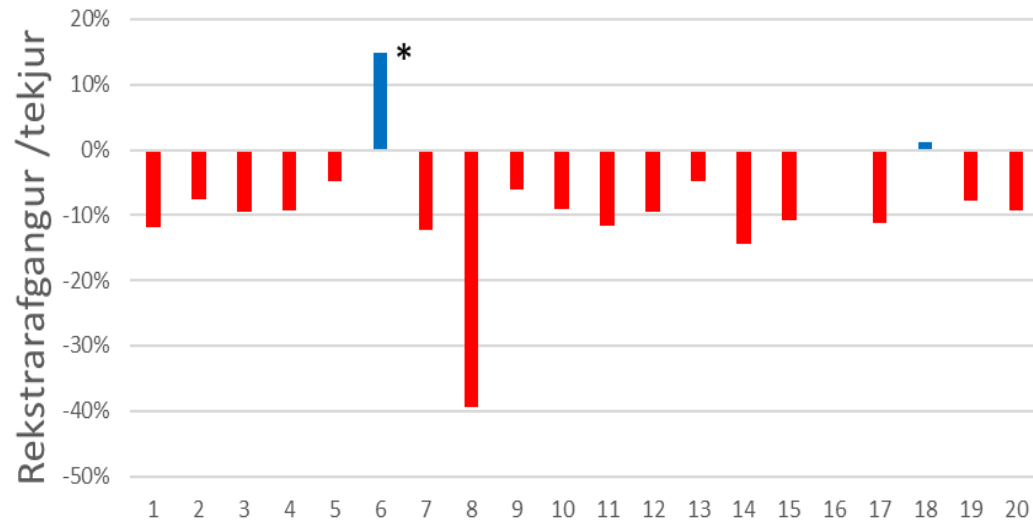

Skuldir og skuldbindingar A-hluta sveitarfélaga

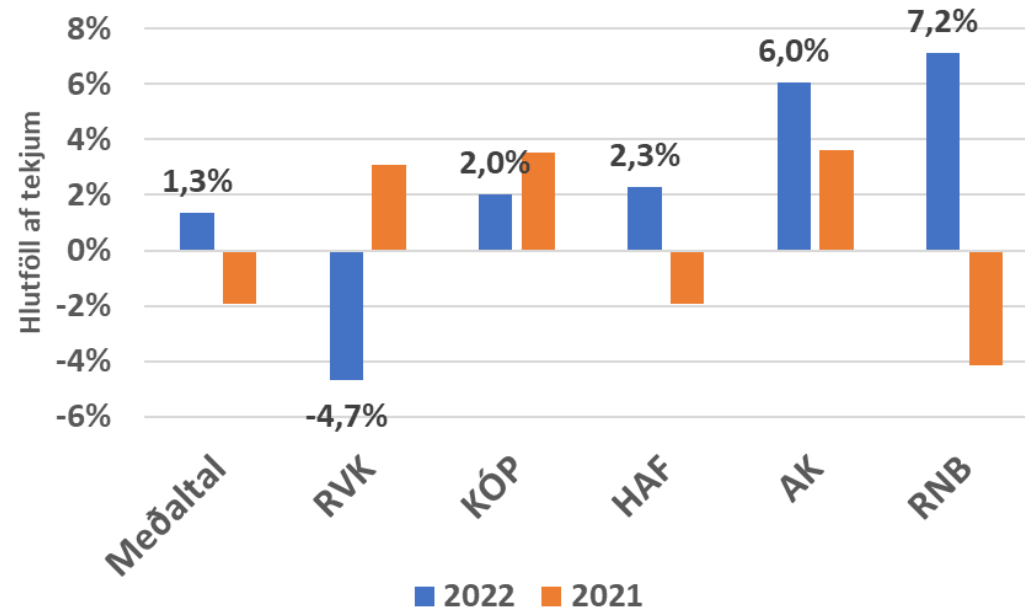

Rekstrarafgangur 20 stærstu á 6 fyrstu

* seldur byggingaréttur
Sveitarfélögum raðað eftir stærð

Veltufé frá rekstri

Fjármögnun þjónustu við fatlað fólk

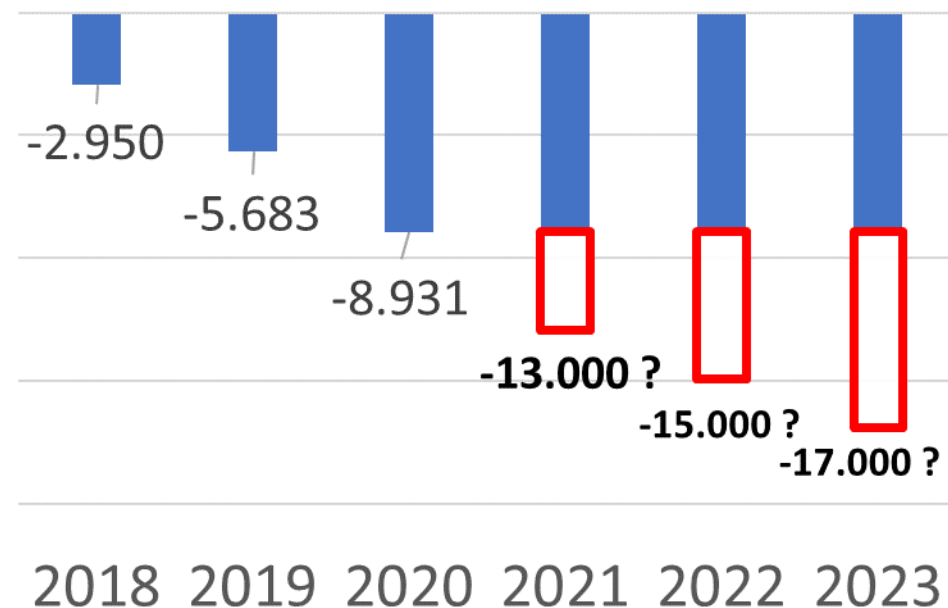
Skýrsla starfshóps um
heildarendurskoðun
laga nr. 38/2018

Halli á þjónustu við fatlað fólk

- Hallinn 8,9 ma. 2020
- Eykst um 17,5% í RVK 2020-2021
- Óvissa um NPA 2023
- Nefnd skilar álitni 1. desember nk.

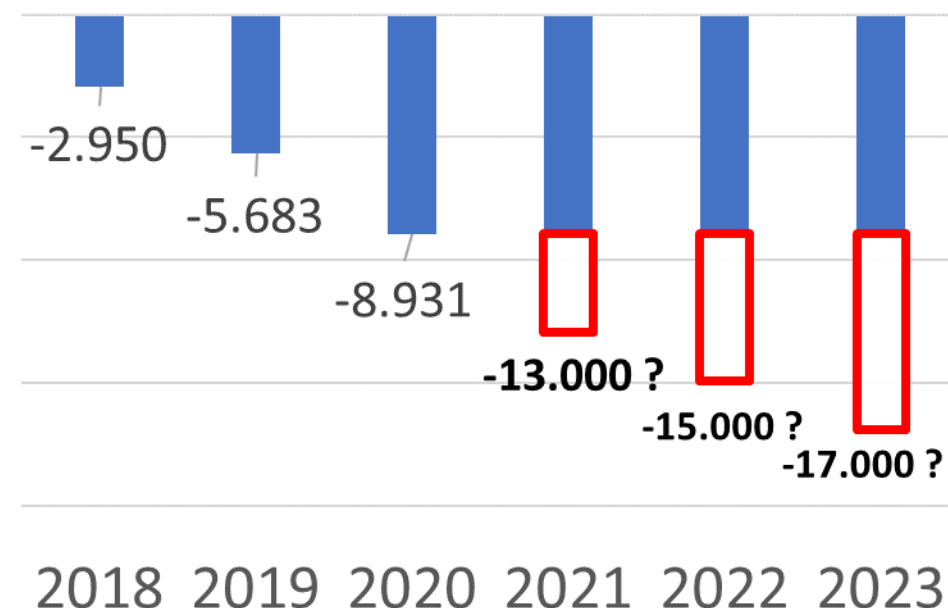

Halli á þjónustu við fatlað fólk

- Hallinn 8,9 ma. 2020
- Eykst um 17,5% í RVK 2020-2021
- Óvissa um NPA 2023
- Nefnd skilar álitni 1. desember nk.

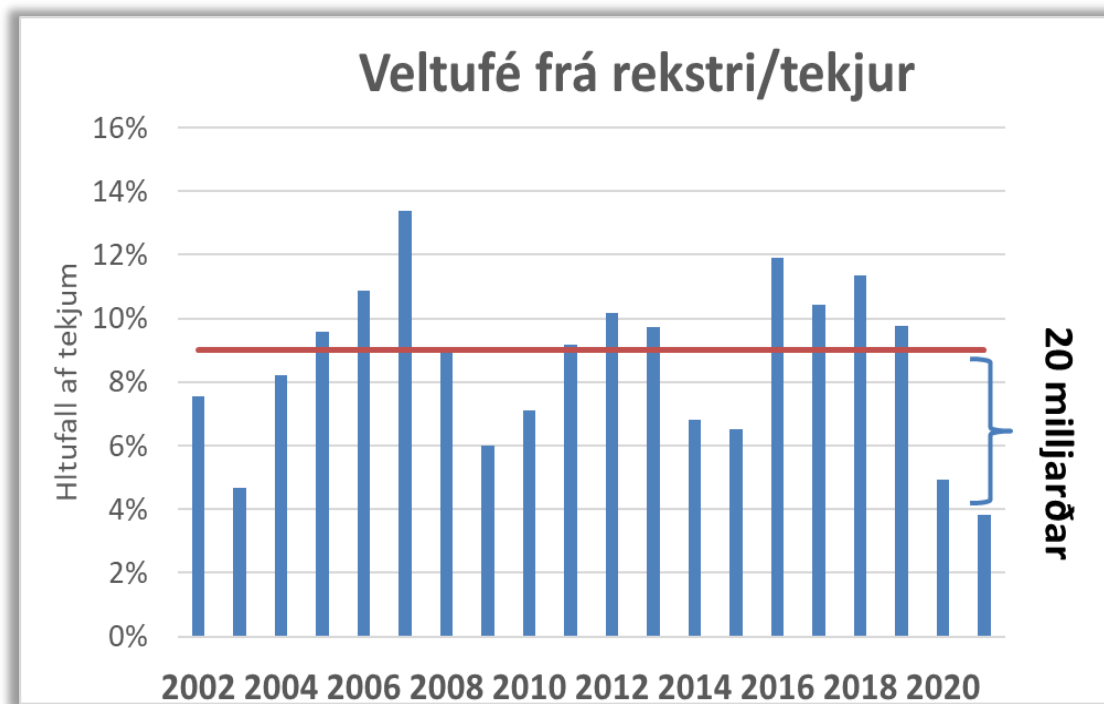
Metum tillögur innviðaráðherra um hækkun útsvarsálagningar um 0,26%, gegn samsvarandi lækkun tekjuskatta. Svarar til um 5,9 milljarða kr. á næsta ári. Fyrsta útspil meðan beðið er úttektar.

Einfalt mat á sjálfbærni

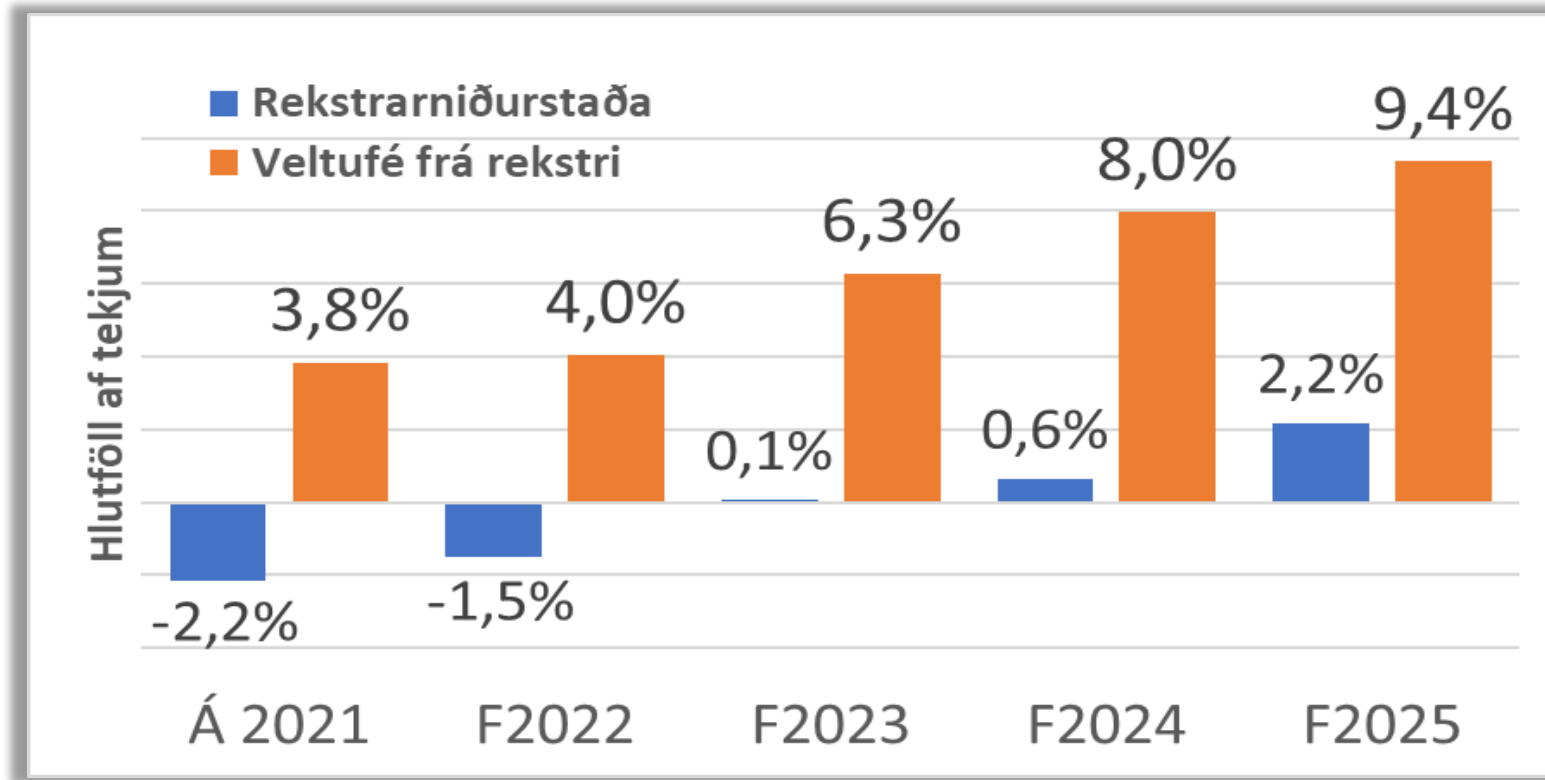

Sveitarfélög þurfa
veltufé úr rekstri sem
svarar til 9% af tekjum.

20 milljörðum frá sjálfbærni í fyrra.

Áætlun 2022 – 2025: Í átt að sjálfbærni

- En hvað þarf til að ná þessu?
- Launahlutfall lækkar stöðugt í % af tekjum
  - Fjárfestingar lækka niður í 7% af tekjum.
  - Fjármagnskostnaður lækkar í % af tekjum

Opinber fjármál – ábyrgð

Ríkið og sambandið gera samning um afkomumarkmið sveitarfélaga við undirbúning fjármálaáætlunar ríkisins

Halli á rekstri
sveitarfélaga
minnki

Varfærni gætt
við ákvörðun
fjárfestinga

Hækkun á
skuldahlutfalli
stöðvist fyrir
árslok 2026

Bindur ekki hendur einstakra sveitarfélaga. Hagi samt fjármálum sínum í samræmi við samkomulagið

2015 nr. 123 28. desember
Lög um opinber fjármál
Tóku gildi 1. janúar 2016. Breytt með: L. 117/2016 (tóku gildi 1. jan. 2018, nema 52., 53., 75., 76. og 79.–81. gr. sem tóku gildi 28. okt. 2016). L. 126/2016 (tóku gildi 1. jan. 2017 nema 1., 2., c-liður 8., 9., 18., r-liður 19., 20., 22.–24., 28., 29., 41., 58., 60. og 61. gr. sem tóku gildi 31. des. 2016, s-liður 19. gr. sem tók gildi 1. apríl 2017 og 10. gr. sem tók gildi 1. sept. 2017; komu til framkvæmda skv. fyrir- mælum í 62. gr.). L. 63/2017 (tóku gildi 1. júlí 2017 nema 6. gr. sem tók gildi 22. júní 2017). L. 138/2018 (tóku gildi 28. des. 2018 nema 1.–13., 17., 19., 23.–28. og

Opinber fjármál – ábyrgð

Ríkið og sambandið gera samning um afkomumarkmið sveitarfélaga við undirbúning fjármálaáætlunar ríkisins

Fjármál sveitarfélaga sett fram á þjóðhagsreikningsgrundvelli

Halli á rekstri
sveitarfélaga
minnki

við arvi
fjárfestinga

Hækkun á
áhrifum
árslök 2017

Bindur ekki hendur einstakra sveitarfélaga. Hagi samt fjármálum sínum í samræmi við samkomulagið

2015 nr. 123 28. desember
Lög um opinber fjármál
Tóku gildi 1. janúar 2016. Breytt með: L. 117/2016 (tóku gildi 1. jan. 2018, nema 52., 53., 75., 76. og 79.–81. gr. sem tóku gildi 28. okt. 2016). L. 126/2016 (tóku gildi 1. jan. 2017 nema 1., 2., c-liður 8., 9., 18., r-liður 19., 20., 22.–24., 28., 29., 41., 58., 60. og 61. gr. sem tóku gildi 31. des. 2016, s-liður 19. gr. sem tók gildi 1. apríl 2017 og 10. gr. sem tók gildi 1. sept. 2017; komu til framkvæmda skv. fyrir- mælum í 62. gr.). L. 63/2017 (tóku gildi 1. júlí 2017 nema 6. gr. sem tók gildi 22. júní 2017). L. 138/2018 (tóku gildi 28. des. 2018 nema 1.–13., 17., 19., 23.–28. og

Óvissa um
hagþróun

Kjarasamningar

Jöfnun launa (kjara)
milli markaða

Halli á
rekstri –
pungar
horfur

Öldrun
samfélagsins:
Áhrif á tekjur og
gjöld

**Kreppa í aðsigi
í Evrópu**

Bráðum bankar
lífeyrissjóðurinn upp á

Samskipti við
ríkið

ÓGN VIÐ SJÁLFBÆRNI FJÁRMÁLA

Takk fyrir